

מסורת הש"ס

כל שעה פרק שני פסחים

כב.

עין משפט
נר מצוה

[ח] א מ"י פ"ב מהלכות
שחיטה הלכות כ:
ח ב מ"י פ"ב מהלכות
מאכלות אסורות הל'
ד פסח הל'ין קולט מושג
י"ד ק"ר פ"ב פסח הל'
ב ב מ"י פ"ב ש"ס הל'
פסח ש"ס פסח ש"ס
פסח ש"ס:
י"ד מ"י פ"ב ש"ס הל'
י"ב הל'ת הל':
י"א ה מ"י פ"ב ש"ס הל'
(טו) (יד) פסח ש"ס
פ"ב:
י"ב מ"י פ"ב מהלכות
מילה הל'ת הל':

תורה אור השלם

1. על כל לא יאכלו בני
ישראל את גיד הנפש
אשר על כף זמרה
היום הזה כי גזע בכף
י"ד יעקב גיד הנפש
בראשית ל"ב
2. על כל אפרורי לבני
ישראל על נפש מבקש
תאכל דם והגד הגד
בחוכם לא יאכל דם
ויקרא ה' י"ב
3. לא תאכלנו על
הארץ תשפכו במים:
דברים י"ב
4. אשר חלב וקציתו
יאכלו ושמן יין נסיעם
יקטנו יתעורכם י"ד
עליכם תהיה:
דברים לב ח

רבינו חננאל

רד"קין אתה אהב משליך
לכל, פירוש זה מותר
לך בהנאה, שהרי אתה
משליך לכלכלך ודאך
משליך שאר כל איסורין
שבתורה, אלא אסורין
לכלכלך, ור' מאיר, אותו
אתה משליך לכלכל ומותר
בהנאה ואינך משליך
חולין שנשחטו בעזרה,
וקרא בבבליה למיסר
כל איסורין בהנאה הוא
דאחא, ור' יהודה איסור
חולין שנשחטו בעזרה
אינו מן התורה, ומתבאר
לך אבדו רבי גיד הנשה
דכתיב ביה על כל בני
ישראל והוא מותר בהנאה,
דחנן שולח אותו י"ד
שני הנשה בתורה וכו',
ושני קסבר ר' אבא
בשבתהר הנבלה היא
וחלבה וגידי התורה,
כי הנבלה כמות שהיא
בחלבה וגידי התורה
להסכר לגבי ולתתן לו
במטה, כיצא בו כל
חלב וכל גידים שבעולם,
ואקשי' אתי שהגידים
הותרו בבבליה, והא תתנה
ואכלה כתיב, לא הותר
אלא מיר דהוא בר אבילה,
וגידים לאו בני אבילה
עליו דלית בהו בנותן
טעם, ואינו התנו י"ד
שנחבשל בה גיד הנשה
(וכו') ואמרין פאן אית
ליה האי סבורא דאין בגידין
בנותן טעם ר"ש, ר"ש
הכי נמי דאסור בהנאה,
דהניג גיד הנשה מותר
בהנאה דביר ר' יהודה ור'
שמעון אסור, והוי דם
דכתיב לא תאכל דם ומותר
בהנאה, דחנן ומועלין
לגנן לובל ומועלין בהו,
דחנן שני דם ואיתקש
למים שנאמר על הארץ
תשפכו במים כו'.

אותו אהב משליך. פ"ה דכלאו אותו לא מצי למידרש מגופיה
דקרא דלאלטרין שאין הקב"ה מקפח שכן כל בריה והרי
דאורליג"ש מפרש דלאלטרין למישרי עובר שהולא את ידו משום
דמקרא דנשר נשרה טרפה דריש נמי קדשים שילא חון למחילתם
כריש בהמה המקשה (חולין פ"ה) והוא
אסורין יד העובר בהנאה מדאיתקש
לקדשים ולסור בהנאה דחנן י"ד
שנקודש פסול נאש משקף ולק'
אלטרין אותו לכל איסורין:
חולין שנשחטו בעזרה דא"ו

דאורייתא. פ"ה איסור
הנאה ולא משמע פשט הלכה כן
אלא לגמרי קאמר לאו דאורייתא וכן
בסוף ששעמא בני הא דלמך איכא
צניייהו חולין שנשחטו בעזרה אי
אפשר לפרש דענין אחר וצנפרק מי
שאלמר חריני נזיר ושמע חבירו ואמר
ואני (נזיר טו) ושם פריך למ"ד כדי
לחננו בנאות הא קיימינו חולין לעזרה
ומשי קסבר חולין שנשחטו בעזרה
לאו דאורייתא ואי לענין איסור
נאכלה הו דאורייתא אכתי מיקשי
ליה איך הקרין נאכל דמשמע הסם
שנאכל וקשה לרשב"א דכ"כ פ'י
זו גבי מטר דרש רבי יהודה לא יאכל
כי קודש הוא ויכול מנחה טהור הכא
על הספק ואשם תלוי וחולין שנשחטו
בעזרה ישרפו מ"ל הוא מדאלטרין
למעוטי שאינם נשריפה מכלל דאסורי
בהנאה מדאורייתא: ור"ב פ' שפוען
נ"ט סיפ' אסור בהנאה, משמע
דהיא דהשולח יך לנכרי אחי' כר'
יהודה. הק' ריב"ז דהא רבי יהודה
אית ליה בפ"ק דמס' ע"ו (דף כ. וס)
דאסור ליתן להם מנחה חס' ור"ל אסור
אמר המס' אס' היה שפיו מותר מפני
שזהו כמוכרו לו הקשה הר"י
דאורליג"ש "הי מצי אחי כר' יהודה
ורבי יהודה אית ליה בפ' גיד הנשה

(חולין ק) דגיד הנשה אסור לגבי נח וקעבר משום לפי עור לא תתן
וג' ואומר ר"י דלא קשה מידי דלא קשה מידי דלא קשה מידי דלא קשה מידי
דקדוש מתן מורה איקרו בני נח דהא לא נשנית בסיני וא"ת מיקשי
לחוקיה מריש שמעון דכ"כ ר"י ליה דלא תאכלנו איסור הנאה משמע
מדאסור גיד הנשה ור"ל כיון דקסבר אין בגידין גזע סבורא הוא דרי
אסור בהנאה נמי אסור דלא שייכא ביה אכילה "א"י חזקיה לא סבר
כריש שמעון אלא כריש יהודה דלכאורה נמי לא אחי' חזקיה כריש
מאיר דלרבי מאיר פשיטא לן לעיל מדאלטרין למישרי נבילה דכל
איסורין אסורין בהנאה וכן לקמן (דף ג.) גבי ימי' דהוא מרבנן
פשיטא ליה למר' דלרבי מאיר גמר מנבילה וזה דקאמר לקמן
ט"ל נחנא חיינו לרבי אבהו דחזקיה לא מצי אחי כר' יהודה
והרי דם דרחמנא אסור. משמע דם לא היו כלכל בהמה מדלא
משי ששהמרה בהמה דמה נמי הותרה וקשה לר"ת דלמך
בהמולאי יין (שם טו) דם נבילה ב"ה מטהא וקאמר הס' ר' יוסי
(יכרתי) יהודה דלא מטהא ב"ה אלא כשי' רביעית דם הואיל ויכול
לקרוש ולעמוד על כית אלמא חשיב ליה ככשר ומי ר"י דהס' לאו
משום דחשיב ליה ככשר אלא יס שום פסוק דדרשינן מיניה דם
נבילו' טמא ומסבא דמשערינן דרביע' כדאמר הס' אכל בלא ריבוי
לא חשיבין דם ככשר ובמעילה (דף י. וס) נמי מפי' דם השרן מזה
לכס טעמא ומשק' גופיה לא ידעין ליהס':

מועלין בהו. מדרבנן ולא מדאורייתא דבסוף הוילאו לו (יומא)
ט: וס) אמר אין לך דבר שנעשה מזוהו ומועלי'ם
בו ואורי' דמעילה דפרק וד' חטאת (דף יא.) מ"ד מועלי'ם
דמי' דברי רבי מאיר ורבי שמעון וזכמיה אומרין אין מועלין
ופלוגתמ' אחר שאל לנחל קדרון דקדוש וריקא קמי ר"ש הס'
דאין מועלין בו והיה שם כספרים מאי טעמא דמ"ד אין מועלין
מן התורה אלא ה"ג מאי טעמא אין מועלין ואמתי' קאי דקמי'
על גב דם דהוא הוא הדין לם קדשים ואף על גב דליכא תרי לאו' חד
לם חולין וחד לקדשים דמי' גיילת בעלמא הוא דכלולא לאו דם
גבי המזבח. לא פריך למילף שיהא דם אסור בהנאה דממילא ידעין
מלא תאכל אלא כלומר מהכא לא מצי למילף דשרי בהנאה:
ואכנר

אותו אהב משליך לכלב ואי אתה משליך
לכלב כל איסורין שבתורה "אור' מאיר אותו
אתה משליך לכלב ואי אתה משליך לכלב
חולין שנשחטו בעזרה ואידך חולין שנשחטו
בעזרה לאו דאורייתא היא מתיב רבי יצחק
נפחא והרי גיד הנשה דרחמנא אסור יעל כן
לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה ויתנן
ישולא אדם ירך לנכרי וגיד הנשה בתוכו
מפני שמקומו ניכר קסבר ר' אבהו כי כשהותרה
נבילה היא וחלבה וגידה הותרה הניחא למאן
דאמר יש בגידין בנותן טעם אלא למאן
דאמר אין בגידין בנותן טעם מאי איכא
למימר מאן שמעת ליה דאמר אין בגידין
בנותן טעם רבי שמעון דתניא "הואכל מניד
הגשה של בהמה טמאה רבי יהודה מחייב
שתי' ורבי שמעון יפוט' רבי שמעון הכי נמי
דאסור בהנאה דתניא גיד הנשה "מותר בהנאה
דברי רבי יהודה ורבי שמעון אסור והרי דם
דרחמנא אסור וכל נפש מכם לא תאכל דם
ותנן "אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין
שאני דם דאיתקש למים דכתיב "לא תאכלנו
על הארץ תשפכו במים מה מים מותרין
אף דם מותר ואימא כמים המתנסכים על
גבי המזבח אסור רבי אבהו כמים רוב
מים מידי רוב מים כתיב אלא אסור רב
אשי' כמים הנשפכין ולא כמים הניסכין
ואימא כמים הנשפכין לפני ע"ז התם
נמי ניסוך איקרי דכתיב "ישתו יין נסכים
ולחוקיה

דגיד הנשה אסור לגבי נח וקעבר משום לפי עור לא תתן
וג' ואומר ר"י דלא קשה מידי דלא קשה מידי דלא קשה מידי
דקדוש מתן מורה איקרו בני נח דהא לא נשנית בסיני וא"ת מיקשי
לחוקיה מריש שמעון דכ"כ ר"י ליה דלא תאכלנו איסור הנאה משמע
מדאסור גיד הנשה ור"ל כיון דקסבר אין בגידין גזע סבורא הוא דרי
אסור בהנאה נמי אסור דלא שייכא ביה אכילה "א"י חזקיה לא סבר
כריש שמעון אלא כריש יהודה דלכאורה נמי לא אחי' חזקיה כריש
מאיר דלרבי מאיר פשיטא לן לעיל מדאלטרין למישרי נבילה דכל
איסורין אסורין בהנאה וכן לקמן (דף ג.) גבי ימי' דהוא מרבנן
פשיטא ליה למר' דלרבי מאיר גמר מנבילה וזה דקאמר לקמן
ט"ל נחנא חיינו לרבי אבהו דחזקיה לא מצי אחי כר' יהודה
והרי דם דרחמנא אסור. משמע דם לא היו כלכל בהמה מדלא
משי ששהמרה בהמה דמה נמי הותרה וקשה לר"ת דלמך
בהמולאי יין (שם טו) דם נבילה ב"ה מטהא וקאמר הס' ר' יוסי
(יכרתי) יהודה דלא מטהא ב"ה אלא כשי' רביעית דם הואיל ויכול
לקרוש ולעמוד על כית אלמא חשיב ליה ככשר ומי ר"י דהס' לאו
משום דחשיב ליה ככשר אלא יס שום פסוק דדרשינן מיניה דם
נבילו' טמא ומסבא דמשערינן דרביע' כדאמר הס' אכל בלא ריבוי
לא חשיבין דם ככשר ובמעילה (דף י. וס) נמי מפי' דם השרן מזה
לכס טעמא ומשק' גופיה לא ידעין ליהס':

מועלין בהו. מדרבנן ולא מדאורייתא דבסוף הוילאו לו (יומא)
ט: וס) אמר אין לך דבר שנעשה מזוהו ומועלי'ם
בו ואורי' דמעילה דפרק וד' חטאת (דף יא.) מ"ד מועלי'ם
דמי' דברי רבי מאיר ורבי שמעון וזכמיה אומרין אין מועלין
ופלוגתמ' אחר שאל לנחל קדרון דקדוש וריקא קמי ר"ש הס'
דאין מועלין בו והיה שם כספרים מאי טעמא דמ"ד אין מועלין
מן התורה אלא ה"ג מאי טעמא אין מועלין ואמתי' קאי דקמי'
על גב דם דהוא הוא הדין לם קדשים ואף על גב דליכא תרי לאו' חד
לם חולין וחד לקדשים דמי' גיילת בעלמא הוא דכלולא לאו דם
גבי המזבח. לא פריך למילף שיהא דם אסור בהנאה דממילא ידעין
מלא תאכל אלא כלומר מהכא לא מצי למילף דשרי בהנאה:
ואכנר

דגיד הנשה אסור לגבי נח וקעבר משום לפי עור לא תתן
וג' ואומר ר"י דלא קשה מידי דלא קשה מידי דלא קשה מידי
דקדוש מתן מורה איקרו בני נח דהא לא נשנית בסיני וא"ת מיקשי
לחוקיה מריש שמעון דכ"כ ר"י ליה דלא תאכלנו איסור הנאה משמע
מדאסור גיד הנשה ור"ל כיון דקסבר אין בגידין גזע סבורא הוא דרי
אסור בהנאה נמי אסור דלא שייכא ביה אכילה "א"י חזקיה לא סבר
כריש שמעון אלא כריש יהודה דלכאורה נמי לא אחי' חזקיה כריש
מאיר דלרבי מאיר פשיטא לן לעיל מדאלטרין למישרי נבילה דכל
איסורין אסורין בהנאה וכן לקמן (דף ג.) גבי ימי' דהוא מרבנן
פשיטא ליה למר' דלרבי מאיר גמר מנבילה וזה דקאמר לקמן
ט"ל נחנא חיינו לרבי אבהו דחזקיה לא מצי אחי כר' יהודה
והרי דם דרחמנא אסור. משמע דם לא היו כלכל בהמה מדלא
משי ששהמרה בהמה דמה נמי הותרה וקשה לר"ת דלמך
בהמולאי יין (שם טו) דם נבילה ב"ה מטהא וקאמר הס' ר' יוסי
(יכרתי) יהודה דלא מטהא ב"ה אלא כשי' רביעית דם הואיל ויכול
לקרוש ולעמוד על כית אלמא חשיב ליה ככשר ומי ר"י דהס' לאו
משום דחשיב ליה ככשר אלא יס שום פסוק דדרשינן מיניה דם
נבילו' טמא ומסבא דמשערינן דרביע' כדאמר הס' אכל בלא ריבוי
לא חשיבין דם ככשר ובמעילה (דף י. וס) נמי מפי' דם השרן מזה
לכס טעמא ומשק' גופיה לא ידעין ליהס':

[א] קדושין נ"ח. (ב) [קמת]
כ: קדושין נ"ח. טר
ט. ר"ק ט"ג. (ג) חולין
ל' (ד) [קמת כ"ג].
ח חולין ק"ו. (ו) ע"ז מה.
יח נח. (ז) כמ"י ור"י
למ"ה (ח) קדושין
ט"ו. (ט) ודבריה דר'
י [קמת כ"ג]. (י) ג"ר ש"א
כפרק ור"ש. (י) נכנסות
ספ"ג. (ט) ס"ס. (י) ג"ל
כ"ג. (ט) ור"ש. (י) נכנסות
מנחות ק"ד ד"ה חולין.
(ט) ור"ש. חולין ל'.

גליון הש"ס

נ"ח. ור"ש. אותו אהב
משליך לכלב. חולין
למ"ה. מה דלמ' ר"ת
דלמך נח וזהו נכר כן
במריה וכן נמנה הינו
לפי הלכות דכתיב חולין
דלא תאכל משליך לכלב
כל איסורין שנשחטו מחללי
אלטרין קרא בני נבילה
לגר אסור בשפך להסיר
נבילה בהנאה שיהא לא
אסור לנכרי ככמין כיון
דלא תאכלנו קרא. אכל
אלו לא היה כמות חולין
לדקדוק מקרא דנבילה
דלא תאכל איסור הנאה
משמע יסור מותרת בלמך
דמותר דקרא אחי לנכרי
ככמין ור"ש. ר"ה
וה"ש. וזהו דאין שפירש
בין לאי. ק"ל. א"ל
מכל מקום ט"ל מקרא
דלא תאכל כל מונע
דנס הנאה כמשמע לר"א.
וכן קשה לר"י דר"ל
חולין שנשחטו בעזרה לאו
גידי' ולא מוציין שמה ישראל
חבירו כשיטתה לו וילך ויקנה אותה
מן הנכרי ומסנור גידי' הואיל
ומתחת יד ישראל יתה ויאלכנה
בגידי': מפני שקמומו ניכר. אם הוא
נטול ואס' לאו. משמע מינה מיהא
דגיד מותר בהנאה וקשה לר' אבהו: היא ומלכה וגידה הותרה. לפיכך
כל חלב וכל גיד מותרין בהנאה שהן ככלל לגר אשר בשעריך חתונה
ואכלהו) שגם הן קרויין עמה נבלה והרי ק' היתר הנאה בלאו דגיד י"ש
נבילה וי"ש כשיטה: הניחא למ"ד יש בגידין. טעם נשר הרי הוא ככלל
נבילה: אלא למ"ד אין בגידין. דאיסור נותן טעם נשר אשר נחבשלו
עם הנשר אלמא לאו טעם נשר אית נהו ולא נבילה מיקרי אלא
כעצמות דהן ע"ז בעלמא ולא אישתרי ככלל נבילה וע"ז הוא והותרה
חייבה עליו מאי איכא למימר. ופלוגתמיהו בגיד הנשה (חולין ט):
ו"ש פוט'ר. לגמרי. מזהמה טמאה פטור דקסבר אין בגידין בנותן
טעם נשר ומנה נמי פטור דרי אהריה רחמנא אגיד הנשה דנשרה
מותר דרשינו נבילה טהורה דמי שמעון גיד לא תאכל הא נכר אכל
אכל טמאה לא הוהיר על גידיה והכי מפרש' לה בגיד הנשה (שם קא).
תאכלנו איסור הנאה משמע ושהותרה נבילה בהנאה היא לא הותרה
לר"ש בלאו ככלל נבילה היא אלא לרבי יהודה מותר משום דקסבר
יש בגידים בנותן טעם דקמתי רבי יהודה מחייב שמים הלכך
גיד ככלל נשר וכשהותרה נבילה הותרה גם היא: אלו ואלו. שרי
דס חטאות הפעולות הנשפכין על יסוד מערבי של מנחם החילון
ושירי דס חטאות החילונות הנשפכין על יסוד דרומי יואלחן מן
היסוד לרפס דרך שני נקיים קטנים: ומסערינן בלמך. סילון
שהיה עובר בעזרה: ויואלחן לנחל קדרון. כמו לנחל איתן (דברים
כא) עמק: לנגנים. צעלי גנות לנחל: ומועלין בהו. כלומר
אסור להנות מנה בלא דמים מפני שהן של הקדש. מכל מקום דם
מותר בהנאה: כמים המסנכין. שאסורות בהנאה ששרי קדש
הן שקדשו ככלי שרת וכמי' (שמות ל) כל הנוגע בהם יקדש:
ולחוקיה

מיוסר רש"י

ואי אתה משליך לכלב
חולין שנשחטו בעזרה.
והכי משמתינו חולין מיהא,
דלילי חולין קרי' מיהא
נכשר אסור חון למחילתם,
כגון עובר שהולא את
ידו בשחיטה אחי יליפין
לה מהאי קרא לאיסורא,
וכשר כשהיו טעם נשר
חון למחילתם נבילה כשהיה
שלי' מן המלה, הרי הוא
מותר ולא תאכל, וישמע
בפניהם כלכל תשליטן אותו
למעוטי חולין שנשחטו
בעזרה, ודריש הכי אותו
הוא נאסר בעלמא מחללי
ולכלב שניטין אותו דמותר
בהנאה, ולא חולין שנשחטו
בעזרה הנאסרין.
מקמת מחילה. דלחוקיה
אף כהנאה (והוהוין ג'ו).
שולח אדם ירך לנכרי.
ואין מושכן שמה יחור
והמורה לשלול אכילה

בגידה. דכיון דלמיה היא מקומו של גיד הנשה היה ניכר אם נחטש הימנה, והלוקח מכן שאל יעל וטעול (חולין צ"ג). אלא ואלו. דמים השלימים דמי' שפירין נשפכין על יסוד מנחם החילון וכן יורדין מן היסוד
לרפס: דכיון דלמיה היא מקומו של גיד הנשה היה ניכר אם נחטש הימנה, והלוקח מכן שאל יעל וטעול (חולין צ"ג). אלא ואלו. דמים השלימים דמי' שפירין נשפכין על יסוד מנחם החילון וכן יורדין מן היסוד
קאמר. דלחן מעילה דם קדשים. מדאמרין בפרק חולין לו. אלא איסור ליהנות מן האל דמי' (ע"ז שס).

